

CAMBRA
DE COMERÇ
INDÚSTRIA I SERVEIS
D'ANDORRA

SITUACIÓ ECONÒMICA DE LES EMPRESES DAVANT LA CRISI DE LA COVID-19 ANY 2020

Comentaris i gràfics

Introducció

La crisi de la covid-19 ha impactat de manera significativa en el conjunt del teixit empresarial andorrà al llarg de l'any 2020. La duresa de les mesures de contenció de la pandèmia ha provocat una caiguda molt pronunciada de l'activitat econòmica i de la facturació de les empreses, encara que la intensitat ha estat diferent segons la branca d'activitat. La pèrdua de volum de negoci unida a la pressió elevada dels costos fixos de les empreses s'ha traduït en un clar deteriorament de la situació econòmica de moltes empreses i de la seva posició financera.

Aquest empitjorament de la situació econòmica i financera ha tingut una incidència més acusada en el segment de les petites i mitjanes empreses, que en general tenen una capacitat financera menor, i sobretot, en les empreses que desenvolupen l'activitat en els sectors més afectats per la crisi i amb més dificultats per reprendre l'activitat, com és el cas de l'hoteleria i del comerç minorista.

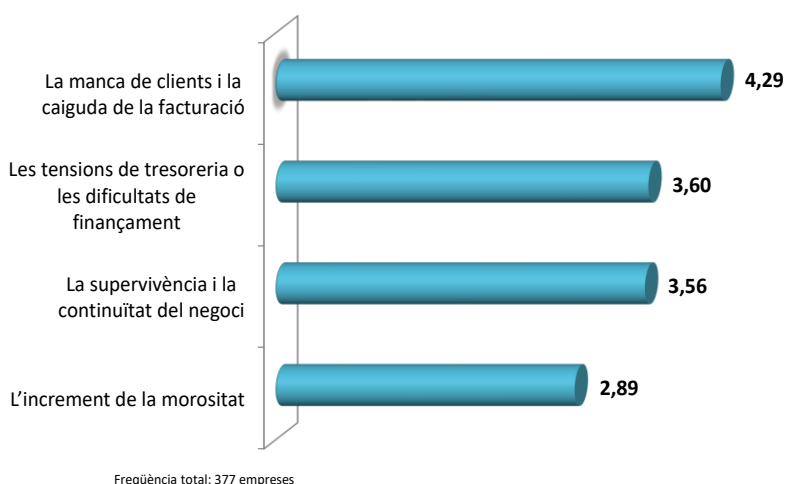
Cal remarcar que les mesures de suport a l'activitat aprovades pel Govern han ajudat a limitar l'impacte de la crisi sobre l'activitat, ja que s'han centrat en gran part a facilitar el finançament i a millorar la liquiditat de les empreses, per intentar, en la mesura del possible, assegurar-ne la continuïtat un cop es reactivi l'economia. Aquest fet, alhora, ha contribuït a augmentar l'endeutament empresarial.

A continuació es presenten els resultats de l'enquesta que ha elaborat la Cambra amb l'objectiu de quantificar el pes i la rellevància de les empreses que es troben en una situació de dificultat econòmica i financera, i també per conèixer els problemes de liquiditat o de solvència, el grau de preocupació que els genera aquesta qüestió i les expectatives de futur.

1. En el context de la crisi de la covid-19, quin és el nivell de preocupació que us generen els aspectes següents?

(valoreu els ítems en una escala de l'1 al 5; en què 1 vol dir poca preocupació i 5, molta preocupació)

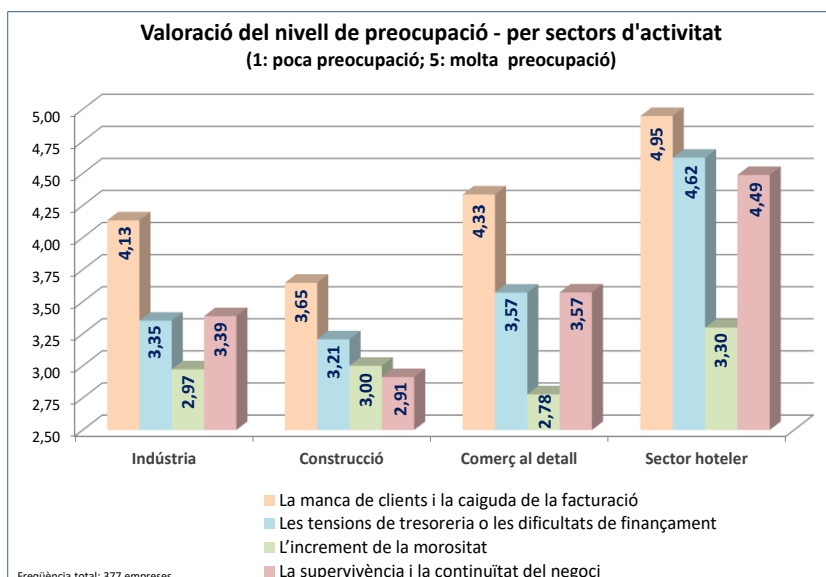
Valoració del nivell de preocupació - resultats globals
(1: poca preocupació; 5: molta preocupació)

En l'actualitat les empreses consideren la caiguda de les vendes com el principal problema del seu negoci i també mostren una gran preocupació per les tensions de tresoreria i la supervivència de l'empresa.

L'anàlisi dels resultats de l'enquesta realitzada per la Cambra constata que **la manca de clients i la caiguda de la facturació** és la principal preocupació de les empreses, amb una valoració de 4,29 d'un màxim de 5. A més, mostren una preocupació elevada per **les tensions de tresoreria o les dificultats de finançament** (3,60) i **per la supervivència i la continuïtat del negoci** (3,56). Finalment, les empreses també manifesten una certa inquietud per **l'increment de la morositat** (2,89), tot i que els preocupa comparativament menys que la resta de circumstàncies.

Les empreses dels sectors més colpejats per la crisi, com ara el comerç minorista i, de manera molt especial, l'hoteleria, són les que acusen més la caiguda de la demanda, les que pateixen més problemes de liquiditat i les que demostren una preocupació més gran per la viabilitat futura del negoci.

En tots els sectors analitzats, sense excepció, la màxima preocupació de les empreses és **la caiguda de les vendes i de la facturació**.

En detall, però, el sector més afectat per aquesta problemàtica és l'hoteleria; pràcticament la totalitat dels hotels qualifiquen de molt preocupant aquesta situació (4,95 d'un màxim de 5).

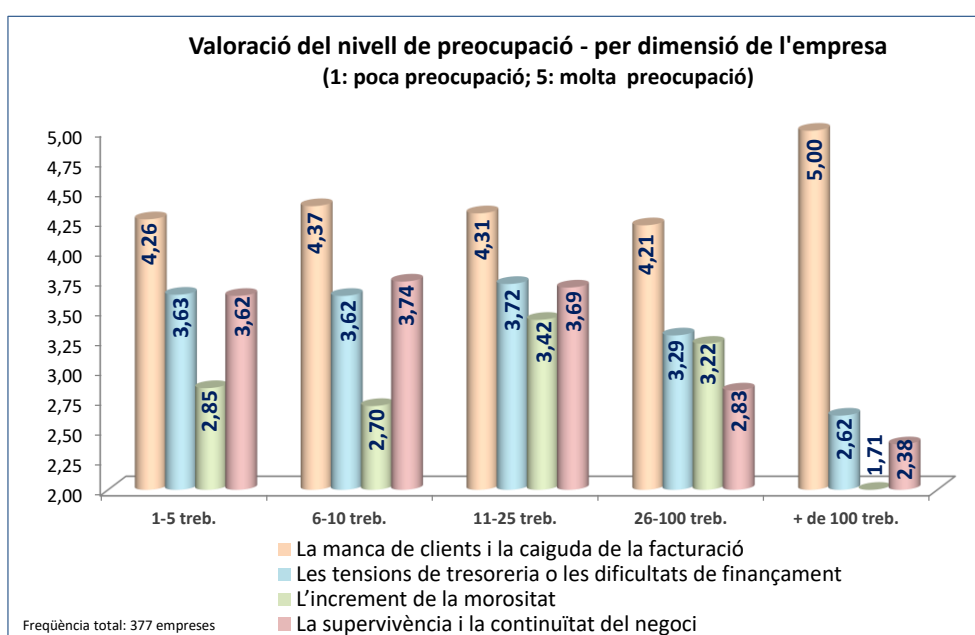
Igualment, en el comerç minorista el grau d'inquietud per la manca de clients i la disminució de la xifra de negocis és molt rellevant, per sobre de la mitjana global: 8 de cada 10 comerços valoren el nivell de preocupació que els genera aquest problema entre 4 i 5 (la valoració mitjana global del sector és de 4,33). Pel que fa a la indústria i a la construcció, les empreses també mostren un grau de preocupació apreciable per la caiguda de les vendes, però de caràcter molt més moderat, en línia amb una represa de l'activitat més ràpida i un comportament més favorable de la demanda.

En la mateixa línia, s'observa que **les tensions de tresoreria o les dificultats financeres** suposen una preocupació important per a l'hoteleria: 8 de cada 10 empreses han donat una valoració màxima de 5 (i la mitjana del sector és de 4,62). També en el comerç minorista les empreses pateixen per la seva situació financera, amb una valoració mitjana de 3,57.

Quant a la supervivència i la continuïtat del negoci, la majoria d'empreses del sector hoteler mostren un grau de preocupació elevat, amb una puntuació mitjana de 4,49; mentre que en el comerç minorista aquesta valoració baixa fins al 3,57.

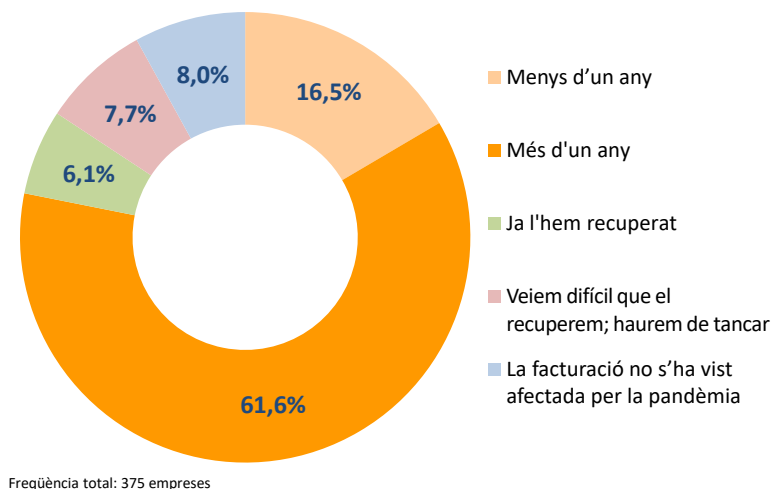
En la indústria, i sobretot en la construcció, novament les empreses es mostren comparativament menys preocupades, tant per les dificultats de finançament com per la viabilitat futura de l'empresa, amb valoracions per sota de 3,5 en tots els casos.

Finalment, sobre la inquietud que els genera l'**increment de la morositat**, les empreses més preocupades són les del sector hoteler (3,30), seguides de les de la construcció (3,00), la indústria (2,97) i el comerç minorista (2,78).

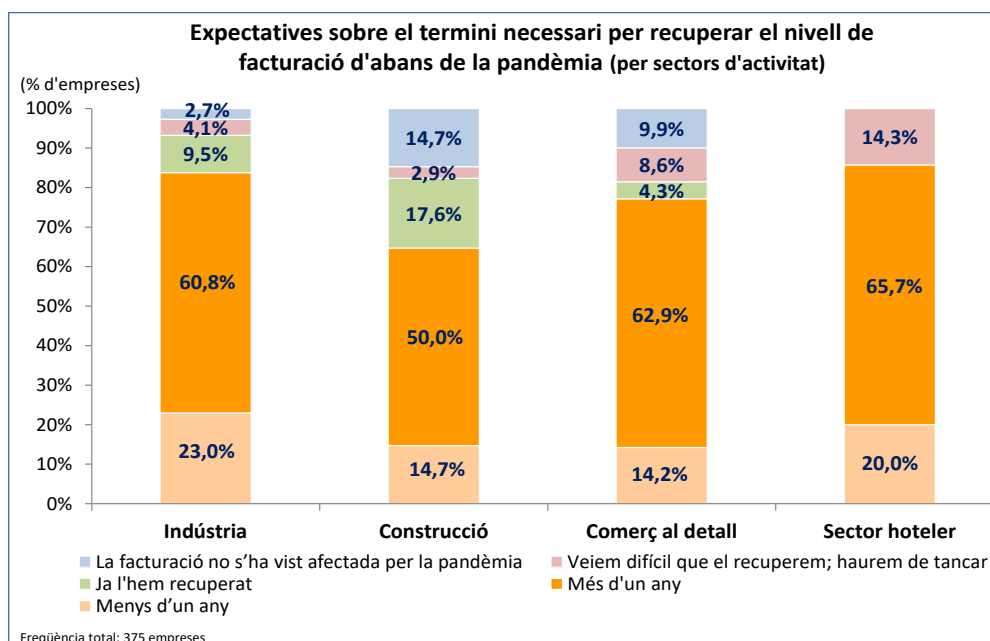
L'anàlisi detallada segons la dimensió de l'empresa indica clarament que els efectes negatius de la pèrdua de clients i la caiguda de la facturació preocupa de manera evident totes les empreses, independentment de la seva grandària. En canvi, **en relació amb les tensions de tresoreria i la supervivència del negoci, la preocupació és més elevada en les empreses de dimensió més petita** (de menys de 25 treballadors). Aquest fet es pot explicar perquè són més vulnerables davant escenaris adversos com el derivat de la covid-19, ja que tenen menys possibilitat de diversificar productes i serveis, i disposen de menys recursos d'accés al finançament.

2. Quant creieu que la vostra empresa trigarà a recuperar el nivell de facturació d'abans de la pandèmia?

En termes globals, els empresaris consideren que el procés de recuperació serà lent i no preveuen que a curt termini es pugui retornar completament al nivell d'activitat previ a la pandèmia.

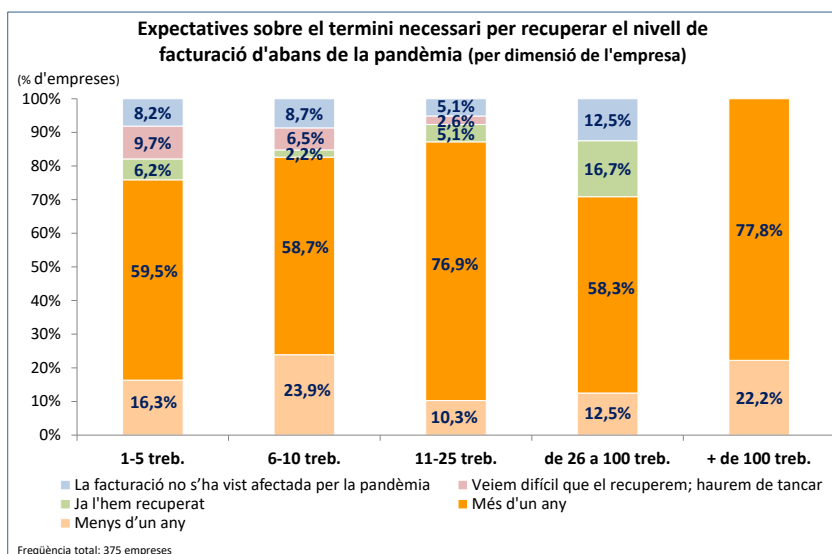
La majoria d'empreses, el 61,6% del total, afirmen que trigaran més d'un any a recuperar els volums d'ingressos d'abans de la covid-19, i addicionalment, el 7,7% sostenen que veuen difícil que el puguin recuperar i que hauran de tancar el negoci. Per contra, només el 16,5% del total d'empreses confia a assolir uns ingressos similars als de 2019 en menys d'un any, i un reduït 6,1% de les empreses enquestades afirmen que ja han normalitzat plenament l'activitat i han retornat als nivells de facturació previs a la pandèmia.

Per sectors d'activitat, les empreses de l'**hoteleria** són les que manifesten unes expectatives més pessimistes, atès que el 65,7% dels establiments indiquen que no recuperaran un volum de

facturació semblant al d'abans de la pandèmia fins, com a mínim, passat un any, i a més, un nombre rellevant d'empreses del sector, el 14,3% del total, sostenen que veuen complicat recuperar-se i que segurament es veuran forçades a tancar l'activitat. En el **comerç minorista** les expectatives també són poc optimistes, atès que els percentatges també són força significatius (el 62,9% i el 8,6% respectivament).

En canvi, en el vessant més positiu, destaquen les expectatives de la **construcció**, que concentra el percentatge més elevat d'empreses que o bé no han vist afectada la facturació (el 14,7% del total d'empreses del sector), o bé ja han aconseguit recuperar els nivells de facturació pre-pandèmia (el 17,6%). Pel que fa a la **indústria** és rellevant el fet que 3 de cada 10 empreses ja han assolit uns nivells d'activitat similars als de 2019 o bé preveuen aconseguir-ho en menys d'un any.

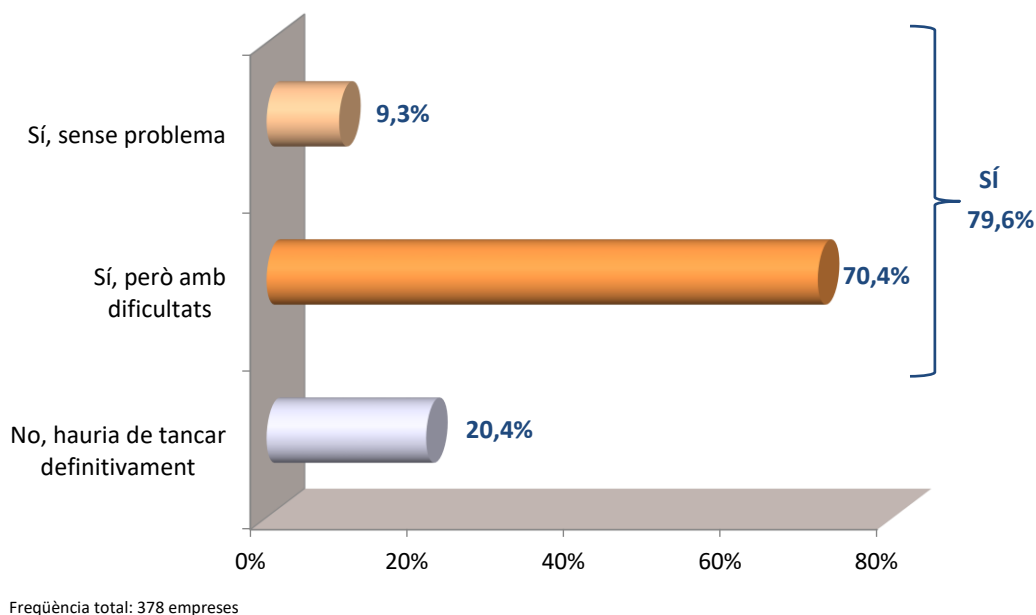
Per dimensió de l'empresa, les expectatives sobre el termini de recuperació de la facturació són més favorables en les empreses més grans, en part a causa de la presència més elevada d'aquest tipus d'empreses en els sectors d'activitat menys afectats per la crisi, com és el cas de la construcció.

En aquest sentit, és destacable que el 9,7% de les microempreses (amb un nombre màxim de 5 treballadors) veuen difícil recuperar la facturació i consideren que potser hauran de tancar; aquest percentatge es redueix fins al 4,7% en les empreses que tenen entre 6 i 25 treballadors, i arriba a ser nul si només tenim en compte les empreses de més de 25 treballadors.

3. Creieu que la vostra empresa podrà suportar, des d'un punt de vista econòmic, noves restriccions en cas que hi hagi nous rebrotos de la pandèmia?

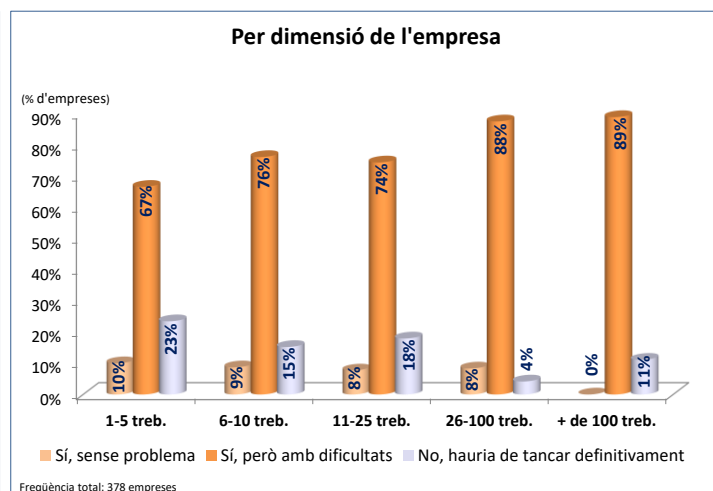
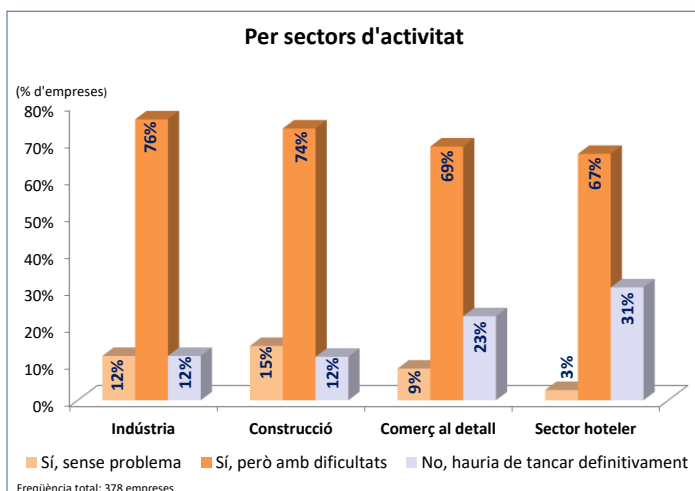
8 de cada 10 empreses podrà aguantar els efectes d'unes altres restriccions associades a nous rebrotos de la pandèmia, si bé una gran majoria sosté que tindria dificultats per resistir econòmicament davant d'aquesta situació.

Capacitat econòmica de l'empresa de suportar noves restriccions en cas que hi hagi nous rebrots de la pandèmia

El 79,6% de les empreses enquestades afirmen que, econòmicament, podran suportar noves mesures restrictives que afectin el desenvolupament de la seva activitat, davant d'un 20,4% d'empreses que considera que no podrien resistir-ho i que haurien de tancar definitivament. Si ens centrem en les empreses que consideren que sí que podran aguantar, destaca el fet que només el 9,3% indica que resistirà noves restriccions sense cap problema, mentre que la gran majoria, el 70,4%, superaria aquest escenari advers amb grans dificultats des d'un punt de vista econòmic.

Capacitat econòmica de l'empresa de suportar noves restriccions en cas que hi hagi més rebrots de la pandèmia

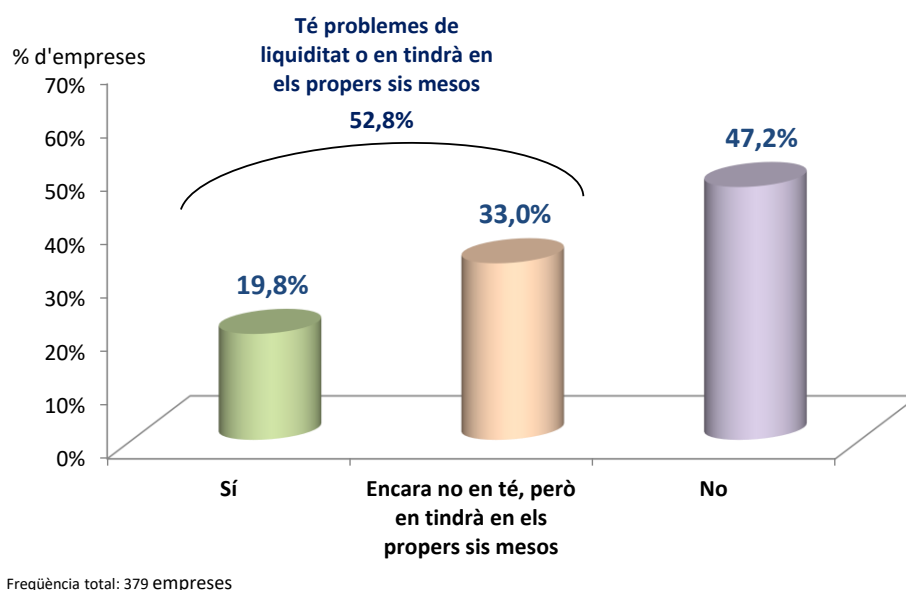
Per sectors d'activitat, el **comerç minorista** i sobretot l'**hoteleria** són els que tindrien més problemes per mantenir la viabilitat econòmica dels negocis; un 23% i un 31% d'empreses,

respectivament, sostenen que en cas de noves restriccions no podrien resistir i haurien de tancar.

En el cas de la **indústria** i la **construcció** la incidència negativa de possibles noves onades de la pandèmia és comparativament menor. Gairebé la totalitat de les empreses, 9 de cada 10, sostenen que podran aguantar noves restriccions, si bé en la majoria de casos amb alguna dificultat, i només un reduït 12% d'empreses preveuen que no podran resistir-ho i que haurien de tancar el negoci.

L'anàlisi detallada per dimensió de l'empresa mostra que les empreses més petites són les que tindrien més dificultats per superar noves restriccions associades a més rebrots del virus: el 23% de les empreses que ocupen entre 1 i 5 treballadors no podrien resistir des d'un punt de vista econòmic i haurien de tancar definitivament, mentre que en el cas de les empreses de més de 25 empleats aquest percentatge és només del 6,1%.

4. La vostra empresa té problemes de liquiditat?

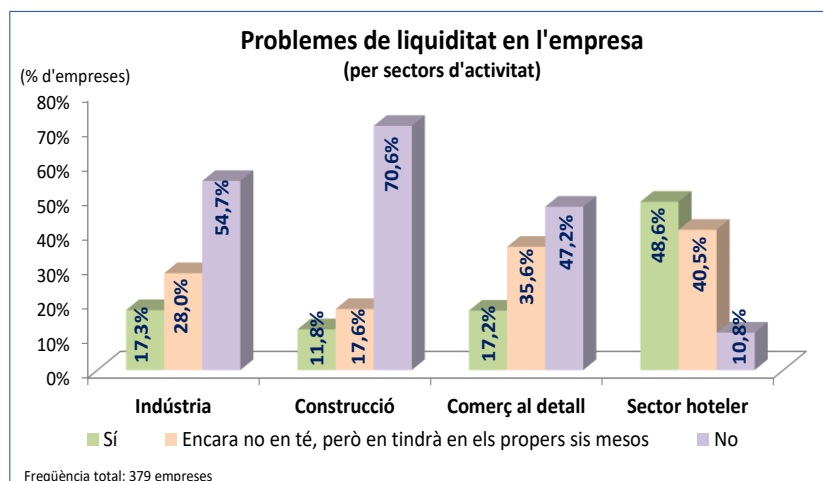

Amb la caiguda dels ingressos i la necessitat de fer-se càrrec de les despeses fixes, les dificultats de tresoreria augmenten: 5 de cada 10 empreses tenen problemes de liquiditat o bé preveuen que en tindran en els propers sis mesos.

La crisi està originant problemes de tresoreria a un nombre significatiu d'empreses, sobretot a les que han hagut de paraitzar l'activitat temporalment durant l'any 2020 o han vist reduïda significativament la facturació en un entorn de caiguda notable de les vendes.

Actualment el 19,8% de les empreses enquestades declara patir tensions de tresoreria i el 33% d'empreses manifesta que encara no en té però que segurament en tindrà en un termini inferior a

sis mesos. Per contra, el **47,2%** de les empreses sosté que no es veu afectada per aquesta dificultat i té bones previsions de tresoreria de cara als propers sis mesos.

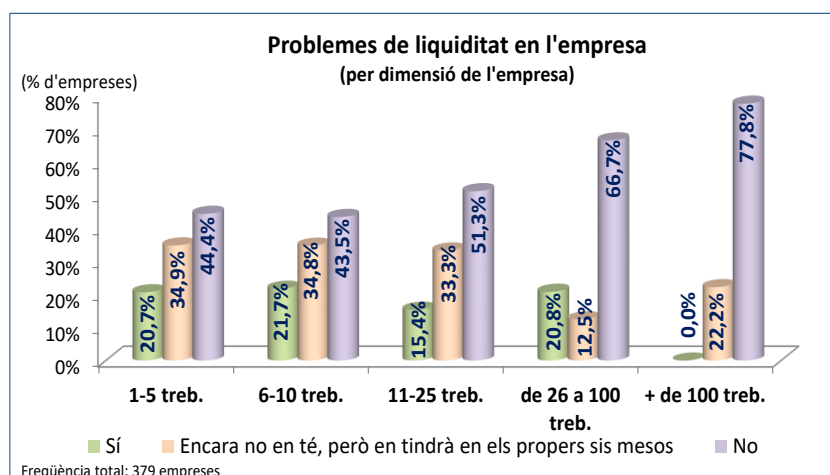

Des del punt de vista sectorial, les empreses que temen més els problemes de tresoreria són les del sector hotelier, pel fet que molts dels establiments han hagut d'aturar gairebé completament l'activitat al llarg de l'any 2020, a causa de l'enfonsament de la demanda turística.

En detall, un 48,6% de les empreses hoteleres declaren que tenen problemes de liquiditat i un altre 40,5% d'empreses ja anticipen que patiran tensions de tresoreria abans de sis mesos, en contrast amb només el 10,8% d'hotels que no es veuen afectats per aquesta situació.

En el cas del **comerç minorista** les dificultats de tresoreria també tenen una incidència significativa, però comparativament menor que en l'hoteleria. Destaca el fet que gairebé la meitat de les empreses no es veuen afectades per problemes de liquiditat; no obstant això, és notori que gairebé 4 de cada 10 comerços preveuen que les necessitats de liquiditat s'agreuaran en els propers sis mesos.

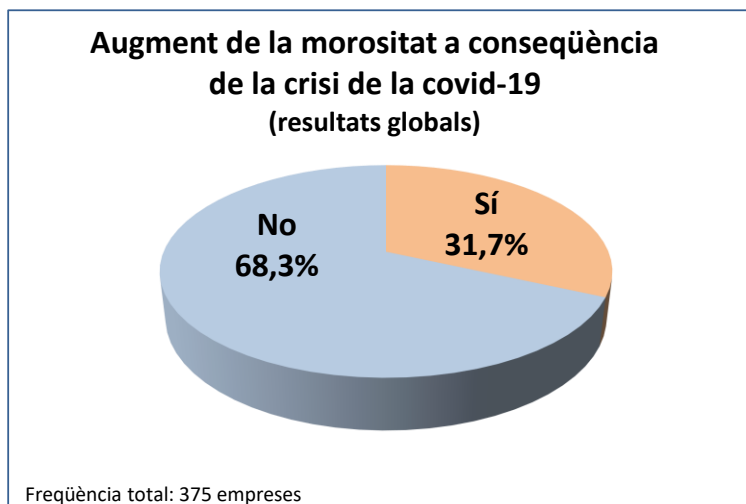
La **construcció** és la branca d'activitat que presenta una afectació menor, amb el 70,6% d'empreses que no registra dificultats de tresoreria i tan sols un 17,6% que preveu que en tindrà en un termini de sis mesos; amb aquesta visió menys negativa la segueix la indústria, amb el 54,7% i el 28%, respectivament.

Per dimensió de l'empresa, les empreses més grans, amb més disponibilitat de recursos econòmics i financers, són les que presenten menys problemes de liquiditat: el 70% de les empreses de més de 25 treballadors afirmen que tenen unes bones condicions en termes de liquiditat.

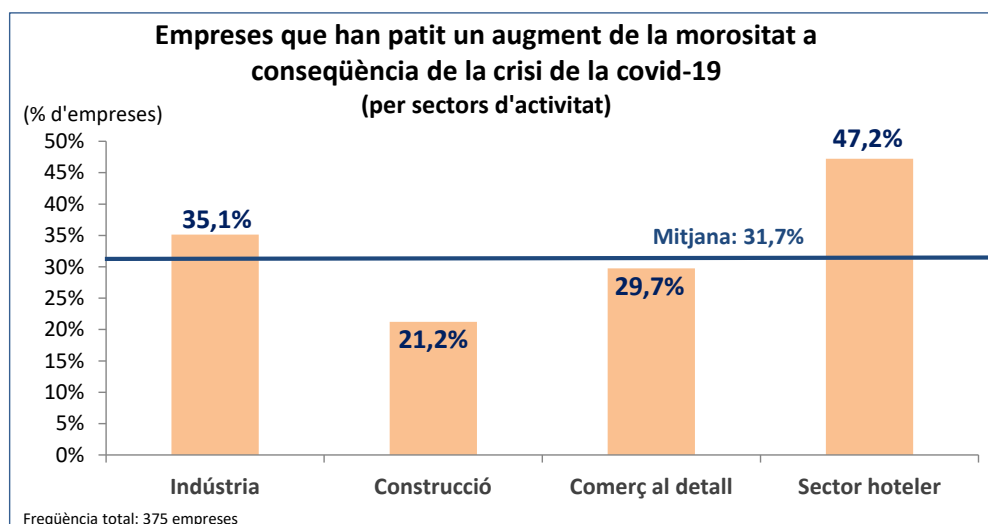
En canvi, considerant només les empreses de menys de 10 empleats, la proporció d'empreses que no tenen problemes de tresoreria disminueix fins al 44,3%. A més, destaca el fet que 3 de cada 10 empreses d'aquest segment de treballadors, tot i no tenir-ne ara, manifesten que n'acabaran tenint en els propers sis mesos.

5. Heu patit un augment de la morositat a conseqüència de la crisi de la covid-19?

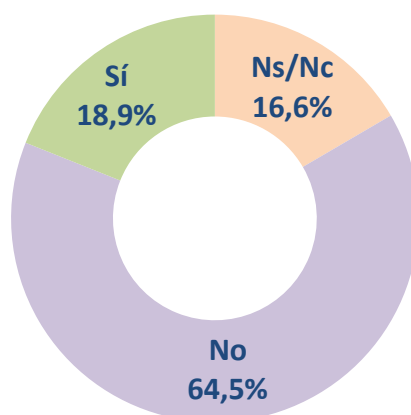

Durant l'any 2020 3 de cada 10 empreses han registrat un increment de la morositat a conseqüència de la crisi de la covid-19.

Des d'una perspectiva sectorial, l'**hoteleria** és la branca d'activitat que ha patit més la incidència de la morositat, amb el 47,2% d'empreses hoteleres que indiquen que han experimentat un increment del nombre d'impagats que no confien cobrar o bé importants retards en els cobraments. En la **indústria** la morositat també afecta un percentatge significatiu d'empreses, el 35,1%, mentre que en el **comerç al detall** i en la **construcció**, la proporció d'empreses que han patit un augment de la morositat és menor (29,7% i 21,2% respectivament).

6. Durant l'any 2020, heu tingut dificultats per accedir a finançament extern?

Freqüència total: 380 empreses

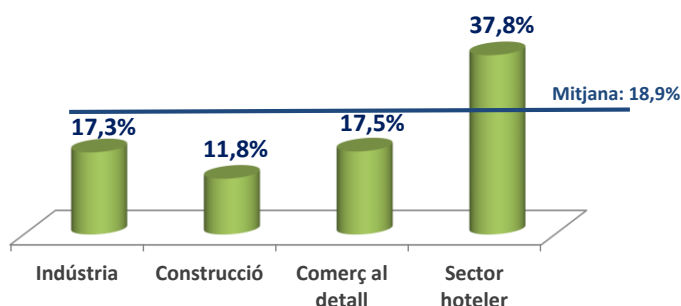
Gairebé 2 de cada 10 empreses han indicat que tenen dificultats per accedir al finançament necessari per desenvolupar la seva activitat.

L'accés de les empreses al finançament ha millorat en relació amb l'any 2015: fa sis anys les barreres per accedir al crèdit afectaven prop del 29% de les empreses, mentre que en l'actualitat aquest percentatge s'ha reduït 10 punts –només el 18,9% d'empreses han manifestat que han tingut dificultats d'accés al finançament bancari durant el 2020.

Aquesta facilitat més gran per aconseguir finançament podria estar vinculada, en gran mesura, a l'impacte positiu associat a les condicions favorables dels préstecs atorgats en el marc del programa d'aval públics per a empreses i negocis afectats per la crisi de la covid-19.

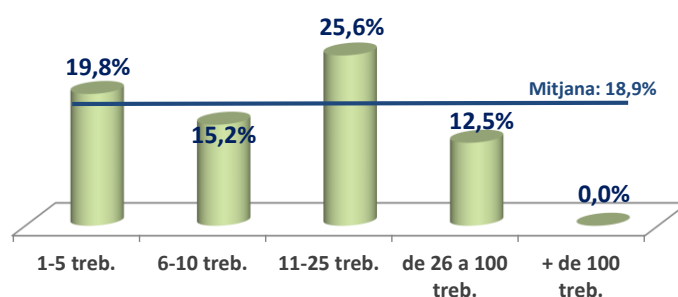
Empreses que han indicat que tenen dificultats per accedir a finançament extern (en % d'empreses)

Per sectors d'activitat

Freqüència total: 380 empreses

Per dimensió de l'empresa

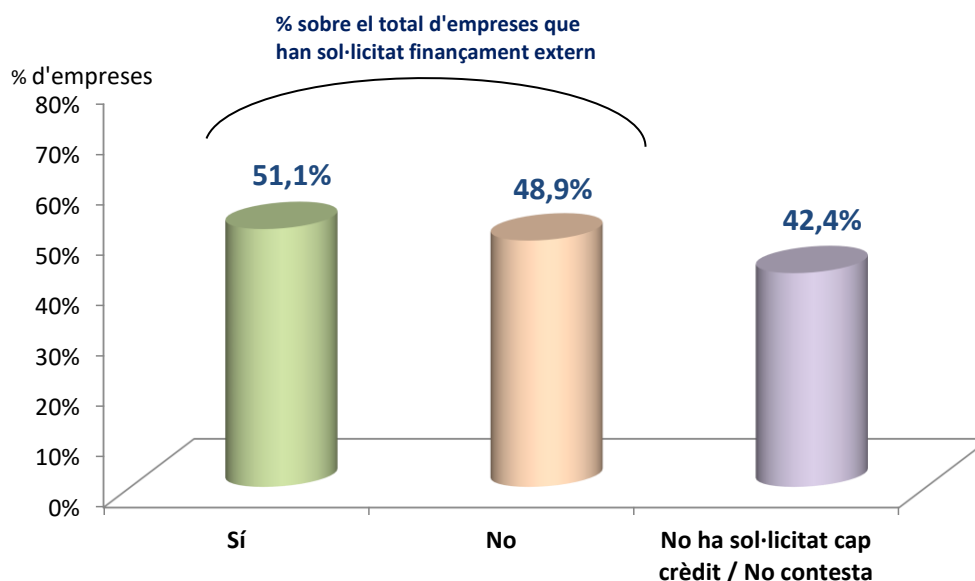

Les empreses de l'hoteleria són les que han tingut més problemes per accedir al crèdit.

En efecte, el **sector hotelier** concentra el percentatge més elevat d'empreses que tenen dificultats per accedir al crèdit, gairebé 4 de cada 10 empreses hoteleres així ho han indicat (el 2015 aquesta proporció d'empreses se situava per sota del 15%). El segon sector que ha presentat més dificultats per accedir al finançament bancari és el **comerç minorista** (el 17,5% del total d'establiments del sector), seguit de la **indústria** (el 17,3%). En canvi, els empresaris de la **construcció**, un dels sectors menys exposats a la crisi, s'han vist menys afectats per les restriccions de crèdit: 1'11,8% de les empreses han manifestat que tenen problemes per accedir-hi.

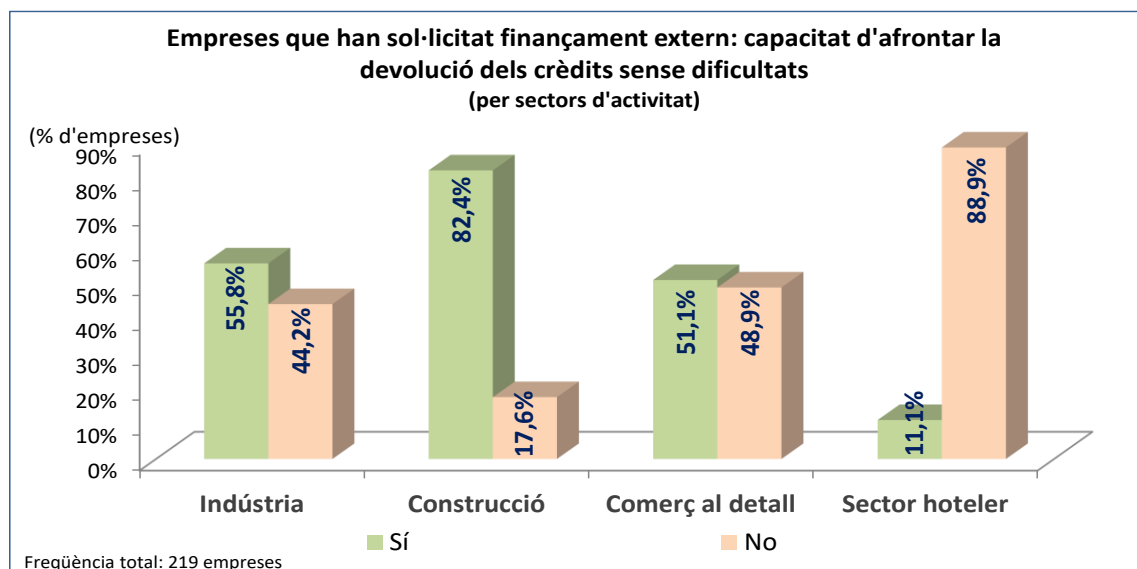
Segons la grandària de l'empresa, les dificultats per trobar finançament són més apreciables en les empreses de dimensions més reduïdes, amb una estructura financera menys sòlida i una diversificació menor dels seus mercats i activitats. Així, prop del 20% de les PIMES (amb un nombre màxim de 25 treballadors), han tingut problemes per accedir a recursos financers externs; en canvi, en les empreses de més de 25 treballadors aquest percentatge es redueix fins al 9,1%.

7. En cas que hàgiu sol·licitat finançament extern, podreu afrontar la devolució dels crèdits sense dificultats una vegada hagi finalitzat el període de carència?

Del total d'empreses que han sol·licitat finançament extern, una mica més de la meitat, el 51,1%, considera que tindrà dificultats per tornar-lo una vegada hagi finalitzat el període de carència, en contrast amb el 48,9% que preveu que podrà satisfer la devolució sense dificultats.

Per sectors, el percentatge d'empreses que han subscrit algun préstec i no podran fer-se càrrec de la devolució sense dificultats és molt elevat sobretot en el **sector hotel·ler** (88,9% de les empreses del sector), seguit del **comerç al detall** (48,9%) i de la **indústria** (el 44,2%). La proporció més baixa s'observa en la **construcció**, en què les empreses que declaren que tindran problemes per satisfer-ne la devolució se situa en el 17,6%.

Per dimensió de l'empresa, les dificultats per retornar els crèdits són més evidents en les empreses petites i mitjanes. Així, destaca el fet que el 51,9% de les PIMES d'entre 6 i 25 treballadors afirmen que tindran problemes per tornar els crèdits. Aquest percentatge arriba al 65,2% si només es tenen en compte les empreses que ocupen d'11 a 25 treballadors. En canvi, en el cas de les microempreses (d'un nombre màxim de 5 treballadors) i les empreses més grans (de més de 100 treballadors) aquest percentatge es redueix fins al 48,3% i el 33,3%, respectivament.

